

De protestpenningen 'op' Máxima van Eric Claus

JIM VAN DER
MEER MOHR

Naar aanleiding van het artikel over de penning die Eric Claus heeft ontworpen voor de Raad van State, ben ik in juni zeer gastvrij door hem in zijn grote atelier in Broek in Waterland ontvangen. Daar toonde hij mij niet alleen tal van voorstudies voor het portret van koning Willem-Alexander dat nu in de galerij van de Raad van State is te zien, maar

ook deed hij wat laden open van zijn penningkasten.

Onbekend werk

'Eén penning is niets', zei hij, 'daar moet je er een aantal van hebben!' En dat bleek maar al te goed. Er liggen honderden penningen, van elk exemplaar wel minimaal twee. Van alles heeft hij bewaard. Afgekeurde exemplaren van penningen die in opdracht zijn gemaakt, maar ook veel vrij werk. Een aantal daarvan kent niemand, domweg omdat Claus ze nooit heeft getoond. In *De Beeldenaar* 2002-1 en 2002-2 heeft Hans de Koning een eerste catalogus gepubliceerd van de penningen van Claus; in *De Beeldenaar* 2008-6 verscheen van zijn hand een supplement op deze catalogus. Maar ook daar staat vast niet alles in. Sommige penningen heeft Claus louter voor zichzelf gemaakt, vaak in een oplage van vijf stuks.

Onder deze penningen zijn, wat hij noemt, protestpenningen. Een enkel exemplaar kennen wij wel van hem, zoals het stuk dat hij in 2007 maakte ter gelegenheid van het twaalfjarig ministerschap van Gerrit Zalm (rechtsonder op de overzichtsfoto). Wel heel bijzonder is in dit kader de kleine serie penningen die Claus heeft gemaakt van koningin Máxima als reactie op haar veel bekritiseerde uitspraak uit 2007: 'Nederland is een koekje bij de thee'. Hoewel de beeldhouwer op zich, zo vertelde hij mij, zeer veel sympathie heeft voor de koningin en haar 'een sterke vrouw' vindt, was deze uitspraak bij hem in het verkeerde keelgat geschoten. Het resultaat is een vijftal penningen van Máxima met verschillende opschriften. Hoewel er geen echte volgorde in de penningen is, heb ik deze voor de overzichtelijkheid wel aangebracht.

Eric Claus in zijn atelier

Overzicht protestpenningen

Vijf penningen

Op de eerste penning toont Claus op de voorzijde een beeltenis van Máxima met als teksten daar overheen 'MAXIMA' en 'NEDERLAND / IS EEN / KOEKJE BIJ / DE THEE'. De keerzijde toont de

Nederlandse leeuw zonder kop die met de staart tussen zijn poten wegloopt en daarover heen de tekst 'NEDERLAND HEEFT / ZIJN GEZICHT / VERLOREN.' Deze bronzen penning heeft een diameter van 73 mm.

De tweede penning toont op de voorzijde uitsluitend de naam 'MAXIMA' en 'NEDERLAND / IS - EEN / KOEKJE / BIJ DE / THEE'. De keerzijde is vrijwel gelijk aan de eerste penning, maar nu staan de

woorden 'NE - DERLAND / HEEFT / ZIJN / GEZICHT / VERLOREN.' haaks op elkaar. Deze bronzen penning heeft eveneens een doorsnede van 73 mm.

De derde penning toont weer Máxima, maar nu als het ware in een balk en in het hart als ster haar naam 'MAXIMA'. Boven het portret 'NEDERLAND' en onder het portret 'IS / EEN KOEKJE BIJ DE / THEE'. De keerzijde toont op een vergelijkbare wijze

in een balk de leeuw zonder kop met de staart tussen zijn poten en eromheen de tekst 'NEDERLAND / HEEFT ZIJN / GEZICHT / VERLOREN'. Deze derde bronzen penning heeft een diameter van 70 mm.

De vierde penning toont de beeltenis van Máxima in een rechthoek, als ware het een raam, met erboven 'MAX' en eronder 'IMA' en als omschrift 'NEDERLAND IS EEN KOEKJE BIJ DE THEE.' Op de keerzijde

heeft Claus weer dezelfde leeuw afgebeeld, nu in een vierkant raam met als omschrift 'NEDERLAND HEEFT ZIJN GEZICHT VERLOREN'. Deze penning is nog kleiner en heeft een diameter van 55 mm.

Tot slot heeft Claus nog een variant gemaakt op de vierde penning waarbij de beeltenis eveneens in een raam is gevat, maar de naam 'MAXIMA' staat nu in een cirkel centraal op haar gezicht en het omschrift 'NEDER - LAND / IS één / koekje bij / de THEE.' is wat meer verspreid. Ook deze laatste penning heeft een diameter van 55 mm. Het is een bijzondere serie geworden en ik dank Eric Claus dat hij mij de gelegenheid heeft geboden deze serie voor het eerst te publiceren.